

BLUFFUNIVERSITET OCH FALSKA EXAMENSBEVIS

– Sverige och världen

Universitetsnamnen på omslaget härrör från Dept. of Civil Service, State of Michigan.

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Bluffuniversitet och falska examensbevis – Sverige och världen

Utgiven av Högskoleverket 2005

Högskoleverkets rapportserie 2005:25 R

ISSN 1400-948X

Författare: Högskoleverket, avdelningen för bedömning av utländsk utbildning, **Erik Johansson**,
Henrik Hansson (Institutionen för internationell pedagogik, Stockholms universitet)

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Danagårds Grafiska AB, Ödeshög, april 2005

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	7
Inledning och syfte	9
Vad är ett bluffuniversitet?	11
Bluffuniversitetens strategier	13
Offensiv marknadsföring	13
Skenbar legitimitet	15
Ackreditering och andra missbrukade begrepp	15
Anonymitet	17
Falska betyg från äkta universitet	21
Bluffuniversiteten och Sverige	23
Svenskar som köper betyg från bluffuniversitet	23
Svenska bluffuniversitet?	27
Utblickar	29
Juridiska utblickar – exempel från andra länder	29
Sverige – ingen särskild reglering	31
Framåtblickar – förslag till åtgärder	35
Bilaga: Till stöd i arbetet	39
Är lärosätet erkänt?	39
Referenser	43

Förord

Vi lever i en tid med ökad mobilitet och internationalisering där utbildningsmarknaden blir alltmer global. Den fortsatta utvecklingen av internet och nätbaserad utbildning gör att det blir allt viktigare att hålla sig uppdaterad om vilka utbildningsinstitutioner som finns i vår omvärld.

För Höskoleverket, som har till uppgift att bedöma och erkänna utländsk utbildning, är behovet av den kunskapen självklar. Med ett ökat intresse att attrahera utländska studenter, lärare och forskare och samarbeta internationellt är kunskapen lika angelägen för universitet och högskolor.

I den här rapporten försöker vi beskriva en baksida av denna utveckling, nämligen den växande förekomsten av examensförfalskningar och, framförallt, falska utbildningsanordnare, så kallade bluffuniversitet.

Höskoleverket har på senare år sett en ökning av ärenden med bluffuniversitet. Det framkommer i verkets arbete med erkännande av utländsk utbildning, genom förfrågningar från svenska lärosäten, i dialog med erkännandekontor i utlandet och genom inkomna ansökningar.

Kännedomen om verksamheten och omfattningen av den är sannolikt låg i Sverige. Vi har därför sett ett behov av att utreda och klarlägga vad som avses med bluffuniversitet, hur de opererar, hur de känns igen och vilka problem de skapar.

Internationellt finns en del rapporter och dokumentation om förekomsten med falska utbildningsanordnare, och erfarenheter om dessa utbyts kontinuerligt mellan erkännandekontor. Det här är emellertid den första mer omfattande beskrivning och analys som har gjorts i Sverige om bluffuniversitet. Rapporten sätter ett svenskt perspektiv på problematiken och det är min förhoppning att rapporten ska kunna fungera som vägledning och stöd för de funktioner på universitet och högskolor som har att handskas med examensbevis från andra lärosäten, till exempel i samband med antagning, tillsättningar eller utbyten.

Sigbrit Franke
Universitetskansler

Sammanfattning

Internet och datorer har revolutionerat vårt sätt att hantera och dokumentera information. För forskare, lärare och studenter är informationstekniken både självklar och nödvändig. Samtidigt kan vi tyvärr konstatera nya typer av bedrägerier inom utbildningsområdet. Antalet falska examensbevis och falska universitet, så kallade bluffuniversitet, har ökat. Med bluffuniversitet avses här:

En organisation eller enskild som utfärdar och säljer falska eller värdelösa betygshandlingar utan att ställa egentliga krav på studier och utan att någon erkänd myndighet eller organisation utövar tillsyn över verksamheten.

Bluffuniversitet har oftast något eller några av följande kännetecken:

- Lärosätet uppger antingen ackreditering av en icke erkänd organisation eller tonar ned betydelsen av ackreditering.
- Namnet på lärosätet är snarlikt namnet på ett riktigt universitet.
- Lärosätet byter ofta adress.
- Lärosätets adress är påhittad eller missvisande.
- Lärosätet saknar fysisk adress och kan endast kontaktas via e-post eller fax.
- Antagningskraven är minimala.
- Lärosätet understryker på sin hemsida att det inte rör sig om ett bluffuniversitet.
- Prisuppgifter avser kostnaden för betygshandlingarna – inte terminsavgiften.
- Enbart arbetslivserfarenhet ligger till grund för examen.

- Examenskraven är minimala och examen erhålls inom mycket kort tid.
- Bild på betygshandlingarna förekommer på lärosätets hemsida.
- Logotyper från kända kreditkortsföretag är synliga på hemsidan.
- Betygshandlingarna kan antedateras, det vill säga de förses med ett tidigare examensdatum än det verkliga.

Uppskattningsvis har antalet bluffuniversitet på internet fyrdubblats under perioden 2000–2004, från 200 till 800. Denna internationella trend återspeglas i antalet ärenden gällande bluffuniversitet som mottagits av Högskoleverket. Verksamheten är global och blir alltmer sofistikerad. I högre grad än tidigare är Sverige drabbat. Det finns falska doktorer vid svenska universitet och högskolor, studenter som ansöker med falska betyg och personer som söker tjänster med falska examensbevis. Bluffuniversiteten annonserar i internationell press, sprider information via spam och ligger högt i sökmotorernas träfflistor. Via internet når de en internationell målgrupp. De säljer examensbevis från svenska universitet och högskolor samt påstår att svenska universitet och högskolor ingår i deras organisationer.

I tillägg till examensbevisen kan man köpa intyg från ”professorer” och telefonservice från bluffuniversitetet om någon vill kontrollera. Falska examensbevis är lätta att erhålla från såväl falska som äkta universitet. Dessutom kan den seriöse studenten bli lurad att köpa dyra distanskurser från bluffuniversitet eller luras att köpa examensbevis baserade på falska valideringstest av informellt förvärvad kunskap. Verksamheten omsätter årligen miljardbelopp.

Utbildningsbedrägerierna drabbar universitet och högskolor, anställda och arbetsgivare. Höskoleverket föreslår en rad åtgärder, bland annat att högskolorna i större utsträckning ska ta hänsyn till problemen med bluffuniversitet och falska examensbevis i antagningen och vid tillsättning av tjänster. Lärosätena bör också överväga att trycka examensbevis på säkerhetspapper som gör dem svårare att förfälska.

Denna rapport beskriver nuläget för svenskt vidkommande samt kopplingar till de internationella nätverken och hur de opererar.

Inledning och syfte

Klipp-och-klistra-kulturen i kunskapssamhället

Den digitala tekniken och internet ger helt nya möjligheter att producera och distribuera information. Lev Manovich menar i boken *The Language of the New Media* att en grundläggande och generell färdighet i detta sammanhang är klipp-och-klistra-operationen. Det handlar om att återanvända information lika mycket som att skapa ny information. Det är dessutom samma grundläggande hantering av information oavsett om objektet är text, ljud, bild eller film. Internet innehåller många miljoner sidor med all upptänklig information, så varför skapa det på nytt? Exempelvis mästars verk och bra design har alltid kopierats, men nu går det mycket snabbare, är mycket billigare, det är betydligt mycket enklare och man kan inte se skillnad på ett original och en kopia. En digital version "bleknar" inte efter kopiering som ett pappersoriginal gör. Det digitala originalet och den digitala kopian har således samma kvalitet oavsett hur många kopior man tillverkar.

Klipp-och-klistra-kompetensen tillsammans med ett enormt utbud av information tillgängligt från vilken plats som helst och när vi vill, gör att studentarbetens autenticitet kan vara svåra att fastställa för lärare – är det verkligen studenten som gjort arbetet? Det kan sägas vara mikronivåproblemet i klipp-och-klistra-kulturen. I denna rapport behandlas ett relaterat problem på makronivå, nämligen kopierade och globalt massdistribuerade falska examensbevis samt så att säga kopierade universitet, det vill säga så kallade bluffuniversitet som försöker agera och se ut som riktiga universitet i syfte att tjäna pengar på naiva studenter, arbetsgivare eller personer som avsiktligt köper falska examensbevis i syfte att vinna fördelar i status, i tjänstetillsättningar eller för att få löneökningar.

Sverige – en skyddad plats?

För några år sedan ansågs inte bluffuniversitet och deras falska examensbevis vara något problem. Detta har dock förändrats och idag finns det i Sverige exempel på hur falska examensbevis används och utnyttjas för att vinna fördelar till och med av lärare och forskare inom universitet och högskolor. I vilken omfattning de falska examensbevisen cirkulerar i övriga samhället känner inte Högscoleverket till, men en gissning är att problemet där är ännu större eftersom riskerna att upptäckas är små och arbetsgivarnas medvetenhet om bluffuniversitet torde vara låg.

De ökande kraven på högskoleutbildning för att kvalificera sig på arbetsmarknaden samt den allt hårdnande konkurrensen om jobben gör sannolikt att genvägen via falska examensbevis lockar allt fler. En annan marknad för bluffuniversiteten är valideringen av erfarenhetskunskap, där kunskap förvärvad på andra sätt än genom formell utbildning gjorts ekvivalent till en formell examen. Många bluffuniversitet erbjuder ett enkelt flervalstest och säljer sedan önskad examen till dem som svarat på dessa enkla frågor. I en del fall kan den "testade" personen tro att kunskaperna faktiskt erkänts och att man rättvist fått sin examen.

I den alltmer internationella miljön även i Sverige blir det svårare att kontrollera medarbetares kvalifikationer från utbildningsanordnare världen över. Och överhuvudtaget behövs det inom universitets- och högskolesektorn en mer kritisk hållning till examensbevisens äkthet. Några fall har upptäckts – inte på grund av misstanke om examen från ett bluffuniversitet utan på grund av att den vetenskapliga produktionen varit av märkbart låg kvalitet.

De svenska förhållandena beskrivs i denna rapport utifrån uppgifter inlämnade till Högskoleverket åren 1996–2005 samt genom studier av internetsajter, internationell litteratur, artiklar i tidskrifter och korrespondens med myndigheter och utländska experter på området. Under denna period har verksamheten utvecklats till att bli mer omfattande, mer svårhanterlig och till att ha större betydelse för svenska förhållanden.

Syfte

Syftet med denna rapport är att upplysa om bluffuniversitet och falska examensbevis i ett svenskt perspektiv. Särskilt fokus ligger på de internationella bedragarnas arbetsmetoder och konsekvenserna för svenska universitet och högskolor samt studenter, arbetsgivare och allmänhet. Ytterligare ett syfte är att diskutera råd och rekommendationer för att hantera problemen.

Disposition

Rapporten är disponerad på följande sätt: Inledningsvis ges en definition av bluffuniversitet. Därefter beskrivs de metoder som används för att nå kunder och framstå som äkta universitet. I ett följande avsnitt beskrivs bluffuniversitetens geografiska och virtuella rörlighet, deras förändringsförmåga och hur de internationella nätverken samverkar. Vidare diskuteras förfalskningar av äkta examensbevis där även svenska lärosäten förekommer. I kapitlet ”Bluffuniversiteten och Sverige” beskrivs ett antal fall där falska betygsmeriter har använts vid antagning och rekrytering av studenter och personal vid bland annat svenska lärosäten. Exempel på hur man hanterat problemet med stöd av lagstiftning ges från Storbritannien, USA, Tyskland och Danmark. I detta kapitel redovisas även den svenska regleringen. Avslutningsvis presenteras ett antal strategier och förslag till åtgärder för svenskt vidkommande i kapitlet ”Framåtblickar – förslag till åtgärder”.

Vad är ett bluffuniversitet?

Definition

Det finns ingen allmän språklig eller juridisk definition av begreppet bluffuniversitet. (Man skulle även kunna tala om falska universitet.) I stället rör det sig här om en fri översättning av engelskans ”diploma mill”.¹ I engelskt språkbruk förekommer ett antal definitioner som beskriver fenomenet. Enligt exempelvis Stewart, D.W. & Spille, H.A. (1988) definieras ”diploma mill” på följande sätt:

[A] diploma mill is a person or an organization selling degrees or awarding degrees without an appropriate academic base and without requiring a sufficient degree of postsecondary-level academic achievement. The diplomas may bear the name of the issuing organization itself or may be fraudulent reproductions of diplomas awarded by legitimate colleges or universities. Diploma mills may operate either legally or illegally under state and federal laws.

Det intressanta med denna definition är att den även inkluderar enskilda eller organisationer som tillverkar förfälskningar av betygsdokument från erkända högskolor och universitet – något vi ska tala mer om senare. En mer avgränsad och vanligare definition hittar man emellertid i ordboken *Webster's Third New International Dictionary*:

An institution of higher education operating without supervision of a state or professional agency and granting diplomas which are either fraudulent or because of the lack of proper standards worthless.²

Denna definition används bland annat av utbildningsmyndigheterna i de amerikanska delstaterna Oregon och North Dakota är också utgångspunkten för vad vi menar med bluffuniversitet:

En organisation eller enskild som utfärdar och säljer falska eller värdelösa betygshandlingar utan att ställa egentliga krav på studier och utan att någon erkänd myndighet eller organisation utövar tillsyn över verksamheten.

Ytterligare förenklat kan man säga att bluffuniversitet är verksamhet som via distansteknik, särskilt internet, försöker lura människor att de har att göra med ett riktigt universitet. Internet är både en kommunikationskanal och en informationsresurs som förmedlar och presenterar alltmer av samhällets olika informationer och tjänster. Internetpublicerad information granskas inte innan den distribueras. Vem som helst kan publicera information, och internet kontrolleras inte av någon myndighet (även om vissa stater gör sitt bästa för att filtrera undan oönskad information). Ett kritiskt förhållningssätt och källvärdering av webbaserad information är viktig. Men trots en god källvärdering enligt konstens alla regler kan bluffuniversitet övertyga genom sina sofistikerade metoder.

Typologi

Vanligtvis brukar man skilja mellan bluffuniversitet som inte ställer krav och de som ställer vissa krav på köparen.³ I den första kategorin rör det sig om en enkel transaktion mellan köpare och säljare: I utbyte mot

1. Även orden ”degree mill”, ”bogus institution” eller bara ”mill” används.
2. Babcock Gove, P. (2000)
3. Oregon Student Assistance Commission, Office of Degree Authorization (ODA)

4. Council for Higher Education Accreditation (CHEA); Ezell, A. & Bear, J. (2005), s. 81–106

några hundra amerikanska dollar eller mer sänds examensbevis, ämnesförteckning och rekommendationsbrev till hemadressen. Antedatering är inget problem, men önskar man högsta betyg i alla ämnen så kostar det mer. Köparen är antingen väl medveten om vad det handlar om eller faktiskt tror att enbart arbetslivserfarenhet räcker för att erhålla exempelvis en PhD. i ett ämne. I den senare kategorin är det också aktuellt med ett generöst tillgodoräknande av arbetslivserfarenhet, men här förväntas köparen även göra några symboliska inlämningsuppgifter eller skriva en ”avhandling” på några sidor. En examen som normalt tar flera år erhåller man på betydligt kortare tid – ibland inom några månader, veckor eller dagar.

Av de fall som Högskoleverket känner till tycks den senare kategorin vara vanligast. Och som synes är det inte alltid klart vad som är ett bluffuniversitet: skalan är glidande från den enkla transaktionen till att ställa vissa krav på köparen. Gemensamt för alla bluffuniversitet är dock något eller några av följande kännetecken:

- Lärosätet uppger antingen ackreditering av en icke erkänd organisation eller tonar ned betydelsen av ackreditering.
- Namnet på lärosätet är snarlikt namnet på ett riktigt universitet.
- Lärosätet byter ofta adress.
- Lärosätets adress är påhittad eller missvisande.
- Lärosätet saknar fysisk adress och kan endast kontaktas via e-post eller fax.
- Antagningskraven är minimala.
- Lärosätet understryker på sin hemsida att det inte rör sig om ett bluffuniversitet.
- Prisuppgifter avser kostnaden för betygshandlingarna – inte terminsavgiften.
- Enbart arbetslivserfarenhet ligger till grund för examen.
- Examenskraven är minimala och examen erhålls inom mycket kort tid.
- Bild på betygshandlingarna förekommer på lärosätets hemsida.
- Logotyper från kända kreditkortsföretag är synliga på hemsidan.
- Betygshandlingarna kan antedateras, det vill säga de förses med ett tidigare examensdatum än det verkliga.⁴

Bluffuniversitetens strategier

Offensiv marknadsföring

Annonser i kända tidskrifter

Bluffuniversiteten har låga eller inga antagningskrav och i deras reklam betonas det hur lätt och snabbt det går att ta examen: ingen undervisning, inga böcker, inget närvarokrav och generöst tillgodoräknande av arbetslivserfarenhet.

Bluffuniversitet annonserar i bland annat amerikanska dagstidningar och flygbolagens gratistidningar. De annonserar också medvetet i ansedda internationella dagspolitiska och ekonomiska tidskrifter. Därmed når de även en stor svensk läsekrets. Man kan nog påstå att de (relativt sett) har mer medel för marknadsföring än vad vanliga universitet har råd med och därmed syns de mer på marknaden.

Spam och internet

Att köpa annonsplatser i tidskrifter av detta slag är dock kostsamt, varför bluffuniversiteten i ökande grad väljer elektroniska alternativ för att föra ut sitt budskap. Genom reklam på internet eller via massutskick av oönskad e-post (så kallad skräppost eller spam) når man snabbt, enkelt och billigt miljoner internetanvändare över hela världen. Ett seriöst universitet skulle aldrig marknadsföra sig via spam, men här har vi att göra med en grupp med andra etiska riktlinjer – är det effektivt, så används det. Ett typisk spammeddelande har följande ordalydelse:

A Genuine College Degree in 2 weeks!

Have you ever thought that the only thing stopping you from a great job and better pay was a few letters behind your name? Well now you can get them!

BA BSc MA MSc MBA PhD

Within 2 weeks, No Study Required, Completely verifiable!

These are real, genuine degrees that include Bachelors, Masters and Doctorate degrees. Student records and transcripts are also available.

Order yours today. Just call the number below. You'll thank me later.

1-302-XX-XXXX

Vidare får sökmotorer en allt större betydelse för vår kunskapsinhämtning. Den dominerande sökmotorn idag är Google. Den används så frekvent av allmänhet, studenter och akademiker att man kan prata om så kallad googlifiering av kunskap. Sökning och presentation av information genom Google är på intet sätt neutralt. Många talar om att man inte kommer åt den djupare informationen som finns på internet. Ytterligare ett problem är den ekonomiska filtreringen av sökresultaten. De som betalar mest hamnar högst i söklistorerna. Vi gjorde en sökning den 16 december 2004 på sökkombinationen "MBA Online", se bilden. Av över sju miljoner träffar är det länkar till bluffuniversitet som hamnar högst upp i sökmotorn Google.

Överhuvudtaget har den nya informationstekniken revolutionerat bluffuniversitetens marknadsföring och gjort marknaden global samtidigt som säljaren kan förbli anonym. Allt fler kan också nås med det engelska språket, vilket förenklar marknadsföringen. Tack vare den moderna tekniken har också antalet bluffuniversitet ökat explosionsartat under de senaste åren. Enligt uppgifter från den amerikanske experten på bluffuniversitet, John Bear, har bara under perioden 2000–04 antalet bluffuniversitet ökat från 200 till 800 och de omsätter årligen över 500 miljoner amerikanska dollar.

Bättre än originalet

Faktum är att många bluffuniversitet på internet övertygar mer än de äkta universitetens hemsidor. Bluffuniversiteten har en hög medvetenhet om marknadsföringens betydelse och den visuella uttrycksformen. Om de inte syntes skulle de inte existera.

I en jämförelse mellan en hemsida från ett långt drivet bluffuniversitet på internet och ett äkta traditionellt universitets hemsida vad gäller estetisk utformning, färg, form, beskrivning av verksamhet, visioner, personal och studenter med mera, upplevs nästan alltid bluffuniversitet som mer tilltalande och professionellt. Man lägger helt enkelt mycket resurser och möda på sin framtoning. Det finns naturligtvis mycket pengar att tjäna och då kan man kosta på sig duktiga IT-designers. Ett avancerat bluffuniversitet omsätter mångmiljonbelopp.

Bild 1: Google-sökning den 16 december 2004 på kombinationen "MBA Online". Länkar till bluffuniversitet hamnar överst i en lista med över 7 miljoner träffar.

Ytterligare bekymmersamt är att samvetslösa hackers kan stjäla ett äkta universitets källkod och grafik och med hjälp av dessa skapa en närmast oskiljbar kopia (eller oändligt många kopior) alternativt ändra och eller lägga till en del uppgifter på den existerande sajten som leder till att pengar strömmar in på avsett konto.

Bild 2: Hemsidor med stilcollage: internationell, klassisk, personlig, strikt och modern.

Skenbar legitimitet

Bluffuniversiteten är mästare på att framstå som legitima lärosäten. Detta gör de i syfte att locka till sig intet ont anande studenter. Några exempel på knep är bland annat val av namn som påminner om erkända universitet, missbruk av domänsuffix och så kallad bluffackreditering.

Vilseledande namn och domänsuffix

Bluffuniversiteten väljer ofta engelskklingande namn och namn som påminner om prestigefulla universitet i USA och Storbritannien med varianter av "Oxford", "Cambridge", "Berkeley" och "Stanford", till exempel "Oxford International University" och "Stanford University" – inte att förväxlas med de riktiga lärosätena University of Oxford och Stanford University. Därmed vill man profitera på dessa länders och lärosätens goda rykte inom utbildningsområdet. Analogt med detta visar bluffuniversiteten även en förkärlek för orden "American" och "International".⁵

Ytterligare ett sätt att vilseleda är att använda domänsuffixet .edu i sin webbadress. Flertalet erkända universitet och högskolor i USA använder nämligen .edu-adresser och många ser detta som en garanti för att ett lärosäte är erkänt. Vem som helst kan dock skaffa sig .edu-domänen och bluffuniversitet Monticello University (www.monticello.edu) och cirka 250 andra bluffuniversitet har medvetet tillskansat sig en sådan för att därmed lättare lura allmänheten.

Samma sak, men i mindre omfattning, gäller domänen .ac som finns till salu på internet. Det är få som vet att detta rör sig om landdomänen för Ascension Island som är en liten ö ute i Sydatlanten med en befolkning på ca 1 000 invånare. Det intressanta med denna domän är att den påminner om domänen .ac.uk som används av legitima brittiska universitet (till exempel www.lse.ac.uk som används av London School of Economics and Political Science) och är därmed högtintressant för bluffuniversiteten.⁶

Ackreditering och andra missbrukade begrepp

Flertalet bluffuniversitet är antingen amerikanska eller skenbart amerikanska, varför det är på sin plats att här ta en närmare titt på hur begreppet ackreditering används i amerikanska utbildningssammanhang.

Ackreditering är en metod för att säkerställa kvaliteten på ett lärosäte eller ett utbildningsprogram. I USA finns ingen central myndighet som övervakar standarden inom utbildningsområdet. Ett sätt att bedöma värdet av en amerikansk utbildning är att kontrollera om, och hur, den är ackrediterad. De flesta stora amerikanska universitet har *regional* ackreditering och det är också denna ackrediteringsform som är mest erkänd och eftertraktad. Högskoleverket erkänner i regel endast utbildningar från regionalt ackrediterade universitet. Emellertid kan alla ackrediteringsorganisationer (regionala såväl som professionella och nationella), vilka är erkända av United States Department of Education (USDE) och/eller Council for Higher Education Accreditation (CHEA), betraktas som legitima.

Det är dock inte ovanligt att bluffuniversitet anger ackreditering genom organisationer som de själva har hittat på och med namn som påminner om erkända ackrediteringsorganisationer. Över 200 organisationer ägnar sig åt denna form av bluffackreditering och det är heller inte ovanligt att legitima universitet utan deras vetskap och samtycke listas som ackrediterade av falska ackrediteringsorganisationer jämte bluffuniversitet på hemsidor.

Ett exempel på en bluffackrediteringorganisation är Global Accreditation Organization for Life Experience and Education (GAOLEE) med hemsidan www.gaolee.co.za. Den sydafrikanska landdomänen .za är fiktiv och istället kan hemsidan spåras till en amerikansk server i Miami, Florida. Lunds respektive Umeå universitet utnyttjas genom att de finns listade i GAOLEE:s förteckning över ackrediterade lärosäten tillsammans med bland annat bluffuniversiteten Glencullen och Shelbourne University. Att länka till äkta universitet från hemsidor upprättade av

5. Ezell, A. & Bear, J. (2005), s. 95; Noah, H.J. & Eckstein, M.A. (2001), s. 72; ODA
6. Department of Commerce & Consumer Affairs, State of Hawaii Office of Consumer Protection (DCCA); Ezell, A. & Bear, J. (2005), s. 94–95; ODA

www.uniasia.edu

www.trinity-college.edu

www.pwu-ca.edu

www.awu.edu

.edu

www.ftu.edu

www.barrington.edu

www.washint.edu

www.adamsmith.edu

Bild 3: Exempel på hur domänsuffixet .edu missbrukas.

falska ackrediteringsorganisationer är en vanlig strategi i syfte att framstå som trovärdig.⁷

Andra påhittade ackrediteringsorganisationer är Accrediting Commission International (ACI), Association for Online Academic Excellence (AOAEX), Distance Learning Council of Europe (DLCE), European Council for Distance & Open Learning (ECDOL), National Board of Accreditation, (NBOE), World Association of Universities and Colleges (WAUC) med flera.

Det förekommer också att bluffuniversiteten uppger att de har delstatlig licens (state licensing) och förespeglar därmed ett slags officiellt erkännande. I USA innebär delstatlig licens emellertid ingen kvalitets-säkring utan utgör endast en form av etableringstillstånd. Ett exempel på hur detta missbrukas av bluffuniversiteten hittar man på hemsidan www.k12.wy.us tillhörande Wyoming Department of Education. Denna hemsida fungerar nästan som bluffuniversitetens *Vem är vem?* med register över ökända bluffuniversitet (till exempel American Capital University) som valt att etablera sig i denna delstat. Andra begrepp som man bör se upp med är "approved" (Kalifornien), "recognized", "chartered" "authorized", "certified" och "incorporated".⁸

Anonymitet

Bluffuniversiteten är kända för sina förvandlingskonster. De byter adress och ibland försvinner de helt för att ett tag senare dyka upp på internet med ett nytt namn. En del bluffuniversitet existerar enbart på internet, medan andra också har en fysisk adress. Vissa av dessa adresser är påhittade. Andra leder till hus och verksamheter som inte har något med universitet att göra, till exempel: ett tvätteri, en livsmedelsbutik eller en privat bostad.

Migration

Bluffuniversiteten söker sig till länder och områden där lagstiftningen som reglerar utbildningssektorn är svag eller obefintlig. Längre ansågs exempelvis den amerikanska delstaten Kalifornien vara en fristad för bluffuniversitet. När den kaliforniska lagstiftningen på detta område skärptes 1989 flyttade många falska universitet till bland annat Hawaii.

Hawaii utgör alltså hemvist för ca 100 bluffuniversitet, men även här har det gradvis skett en lagskärpning och över 40 bluffuniversitet har bötfällts eller stängts av delstatsmyndigheterna. Andra delstater i USA som fortfarande lockar till sig bluffuniversitet är Alabama, Mississippi, Montana, Washington och Wyoming.

En ny trend är dock att lämna USA helt och hållet och istället etablera sig i länder eller territorier som man vanligtvis förknippar med så kallade skatteparadis: Amerikanska Jungfruöarna, Brittiska Jungfruöarna, Dominica, St. Christopher och Nevis, Liberia, Schweiz, Vanuatu med flera. Även här är det svag lagstiftning på utbildningsområdet som lockar. Många av bluffuniversiteten har dock endast begränsad närvaro på dessa ställen och istället drivs verksamheten från USA eller annorstädes. Ett exempel på detta är St. Regis University⁹ som utger sig för att vara officiellt ackrediterat av Liberias utbildningsministerium med en adress i Monrovia, men som i själva verket drivs av några privatpersoner i Spokane i den amerikanska delstaten Washington.¹⁰

Metamorfos

Förutom att bluffuniversiteten flyttar runt kännetecknas de även av ofta förekommande metamorfos. Förvandlingen från ett bluffuniversitet till ett annat omfattar, förutom namnbyte, även skapandet av en ny hemsida. Ett exempel på detta är företaget University Degree Program (UDP) som står för en majoritet av de spammeddelanden som skickas ut med erbjudande om att köpa falska examensbevis. UDP klonar nya hemsidor med några månaders mellanrum och över 30 bluffuniversitet med fiktiva adresser, kan hänföras till UDP, till exempel Harrington University,

7. Ezell, A. & Bear, J. (2005), s. 82; Gollin, G.; ODA
8. Steward, D.W. & Spille, H.A. (1988), s. 127–137
9. Ej att förväxla med det ackrediterade Regis University, Denver, Colorado, USA. Detta lärosäte har nyligen stämt bluffuniversitetet St. Regis University för varumärkesintrång.
10. Gollin, G.; ODA

II. Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004e); Gollin, G.; Ezell, A. & Bear, J. (2005), s. 201–218; ODA

University of Devonshire, University of Palmers Green med flera. UDP har även skapat minst två bluffackrediteringsorganisationer.

University Degree Program har hittills sålt 200 000 examina och omsätter ca 50 miljoner amerikanska dollar per år. UDP:s spammejl skickas från Bukarest, Rumänien. I Bukarest sitter också telefonförsäljare som tar emot samtal. Även i Jerusalem, Israel, finns telefonförsäljare och här skapas dessutom betygshandlingarna elektroniskt. I Los Angeles trycks bluffbetygen och pengarna betalas in till konton i Cypern och på Bahamas. Slutligen leds verksamheten från New York. År 2003 stängde brittiska och amerikanska myndigheter 14 hemsidor som tillhörde bluffuniversitet i UDP:s regi. Men dessa har nu ersatts av nya.¹¹

Bild 4: Klonade hemsidor

Överallt och ingenstans

Som beskrivits i exemplet ovan kan ett bluffuniversitets hemsida drivas från flera olika länder samtidigt. Andra exempel finns där informationen spåras till USA, Spanien och Singapore, men i princip hur många platser som helst kan vara involverade. Att bluffuniversitet endast existerar på nätet och inte kan härledas till en fysisk plats utan flera, försvårar ytterligare när det gäller identifiering av vilka som ligger bakom och begränsar de juridiska möjligheterna att stoppa verksamheten. Tekniken utvecklas snabbt och allt fler förvillande spår blir möjliga.

Los Angeles, USA: Tryckeri.
Diplomen skickas härifrån.

New York, USA: UDP:s
ägare. Verksamheten leds
härifrån.

London, Storbritannien: Flertalet
bluffuniversitet uppger fiktiva adresser
i London.

Bukarest, Rumänien: Utskick
av spam. Telefonförsäljning.

Jerusalem, Israel: Telefonförsäljning.
Diplomen skapas elektroniskt.

Bahamas (och Cypern):
Pengarna betalas in på konton.

Bild 5: UDP (University Degree Program) – ett världsomspännande nätverk (Källa: Chronicle of Higher Education, June 25, 2004)

Falska betyg från äkta universitet

Vi har hittills redogjort för bluffuniversitet som säljer falska betygshandlingar. Men en underavdelning till denna kategori är också försäljningen av förfälskade betygshandlingar från riktiga universitet.

Att förfälska betyg är i sig ingenting nytt. Däremot har den moderna tekniken gjort det oerhört enkelt att förfälska vilken typ av dokument som helst: det enda som behövs är en pc, skanner och skrivare. Det nya är också att denna försäljning sker på internet och säljaren därmed kan förbli anonym.

Bild 6: Försäljning av betygshandlingar från Stockholms universitet på hemsidan www.diplomaservices.com

Det finns många hemsidor av detta slag och en del kallar sig "replacement services", det vill säga de "ersätter" borttappade betyg. Andra antyder redan i sin webbadress vad det egentligen handlar om, till exempel www.phonydiploma.com.

Hemsidan www.backalleypress.com erbjuder förfälskade betygshandlingar från ca 1 000 universitet i hela världen. Alla examenstyper kan beställas, dock med förbehåll för examina inom medicinområdet. Kostnadsexempel: 565 amerikanska dollar för en masterexamen.

Problemet med dessa hemsidor har uppmärksammats av media i bland annat Australien, Nya Zeeland och USA. Och det är framförallt universitetsbetyg från den engelskspråkiga världen som är till salu. Ett exempel på en sådan hemsida är www.diplomaservices.com som har specialiserat sig på amerikanska, australiska, brittiska och kanadensiska universitet. Fram till augusti 2003 sålde de även examensbevis från Stockholms universitet för 395 amerikanska dollar.

En doktorsexamen från Uppsala universitet för 399 dollar

Efterfrågan på svenska betygshandlingar tycks dock fortfarande vara stor på hemsidan www.fakedegrees.com. Denna hemsida erbjuder examensbevis från ett tjugotal svenska universitet och högskolor. Kostnaden för förfälskade betygshandlingar från någon av följande svenska lärosäten är 399 amerikanska dollar (cirka 2 800 kr):

Blekinge tekniska högskola	Linköpings universitet
Chalmers tekniska högskola	Luleå tekniska universitet
Handelshögskolan i Stockholm	Lunds universitet
Högskolan i Borås	Lärarhögskolan i Stockholm
Högskolan i Gävle	Mälardalens högskola
Högskolan i Halmstad	Mittuniversitetet
Högskolan i Jönköping	Stockholms universitet
Högskolan i Kalmar	Sveriges lantbruksuniversitet
Högskolan Kristianstad	Umeå universitet
Högskolan i Skövde	Uppsala universitet
Karlstads universitet	Växjö universitet
Karolinska institutet	Örebro universitet
Kungl. Tekniska högskolan (KTH)	

På hemsidan visas bland annat statistik över beställda falska examensbevis per land. Beställningar av svenska diplom ligger på andra plats efter USA, men före Storbritannien. Om detta stämmer är det en relativt hög placering med tanke på att Sverige har få universitet och högskolor jämfört med många av de länder som ligger längre ned på listan. Statistiken väcker många frågor gällande möjligheterna att förfalska svenska examina.

Varför tycks då förfalskade betygshandlingar från Sverige vara så populära? En förklaring kan vara det goda rykte svensk högre utbildning har utomlands. Ytterligare en förklaring kan vara att examensbevis från våra universitet och högskolor är enkla att förfalska, då de endast trycks på vanligt arkivpapper. Detta kan jämföras med till exempel bingoletter och konsertbiljetter som däremot trycks på svårförfalskat säkerhetspapper.

Bild 7: Hemsidan www.fakedegrees.com med försäljningsstatistik över falska examensbevis med Sverige på tredje plats.

Bluffuniversiteten och Sverige

Svenskar som köper betyg från bluffuniversitet

Lite statistik

Högskoleverket har sedan 1998 märkt en ökning av antalet ärenden gällande bluffuniversitet. Totalt har det inkommit 62 ärenden under perioden januari 1998–december 2004, varav drygt hälften av dessa har inkommit under de senaste två åren. Nästan hälften av ärendena rör förfrågningar från universitet och högskolor i samband med antagning till magisterprogram eller tillsättning av lektorstjänster. En vanlig kategori är också ansökningar om bedömning av utländsk utbildning för att få en jämförelse med svensk examen (samt ansökningar om lärarbehörighet). Förfrågningar ställs också av privatpersoner, arbetsgivare och utländska intressenter. Drygt 2/3 av ärendena rör amerikanska bluffuniversitet. Av statistik från våren 2005 att döma finns det inga tecken på en avmattning av antalet ärenden gällande bluffuniversitet. Nedan redogör vi för några av de ärenden som kommit till Högskoleverket.

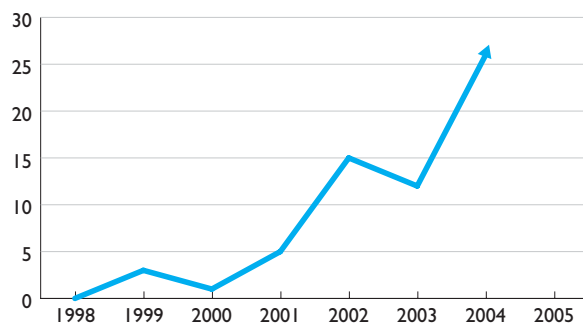

Bild 8: Antal ärenden rörande bluffuniversitet inkomna till Högskoleverket under perioden 1998–2004

University of Palmers Green

Högskoleverket mottog 2001 en ansökan om bedömning av en brittisk utbildning. Den sökande hade slutfört en utbildning vid University of Palmers Green, London, Storbritannien, år 1999 och erhållit en Degree of Master of Business Administration (MBA).

Den sökande hade från början en oavslutad utbildning. Denne hade emellertid en önskan om att ta en universitetsexamen och fick reda på University of Palmers Green genom en annons i tidskriften *The Economist*. Då denna högt ansedda tidskrift hade tryckt annonsen uppgav den sökande att han trodde att universitetet var legitimt. Under ett års tid skickade den sökande in inlämningsuppgifter och till slut dök examensbevis, ämnesförteckning samt rekommendationsbrev upp i brevlådan. Den totala kostnaden för utbildningen var ca 30 000 kr. Betygshandlingarna från Palmers Green var dock värdelösa.

University of Palmers Green finns inte omnämnd i någon referenslitteratur över erkända lärosäten i Storbritannien. Palmers Green, med sin fiktiva Londonadress, tillhörde i själva verket ett av 14 bluffuniversitet i ovannämnda UDP-gruppen som stängdes av brittiska och amerikanska myndigheter 2003.¹²

Greenleaf University

Högskoleverket mottog 2002 en förfrågan angående det amerikanska lärosätet Greenleaf University, St. Louis, Missouri, USA. En lärare på en svensk högskola hade ställt sig kritisk till en kollegas flitiga användande av titeln fil. dr. från Greenleaf samt att denne figurerade som handledare

¹². Enligt ODA är University of Palmers Green ett bluffuniversitet

13. Bear, J. & Bear, M. (2003), s. 202; Missouri Department of Education; ODA; United States Department of Education (USDE)

Bild 9: Betygshandlingar från University of Palmers Green

där samtidigt som han var anställd vid det svenska lärosätet. Enligt uppgifter på Greenleafs hemsida disputerade läraren år 1996.

Greenleaf University grundades 1989 och uppgav under en period ackreditering av bluffackrediteringsorganisationen World Association of Universities and Colleges (WAUC) med sin bas i Las Vegas, Nevada, USA. Enligt delstaten Missouris utbildningsmyndigheter saknas uppgifter om lärosätet före 1998.¹³

När ledningen på det aktuella lärosätet fick upp ögonen för omständigheterna kring Greenleaf University förbjöd man läraren att använda doktorstiteln. Läraren är numera anställd på ett annat lärosäte i Sverige.

Just Greenleaf University verkar vara ett av de mer populära bluffuniversitetet i Sverige. Ett besök på universitetets hemsida avslöjar nämligen att det finns ytterligare svenskar (bland annat anställda inom högskolesektorn) som har doktorerat vid Greenleaf och extraknacker som handledare vid densamma.

Century University

År 2003 mottog Högskoleverket en förfrågan från ett svenskt lärosäte beträffande Century University, Albuquerque, New Mexico, USA. Lärosätet hade fått in en ansökan om antagning till olika magisterprogram inom medicinområdet från en sökande med en grundexamen från Century University. Century University uppger ackreditering från den

påhittade ackrediteringsorganisationen Accrediting Commission International (ACI) i Arkansas.¹⁴

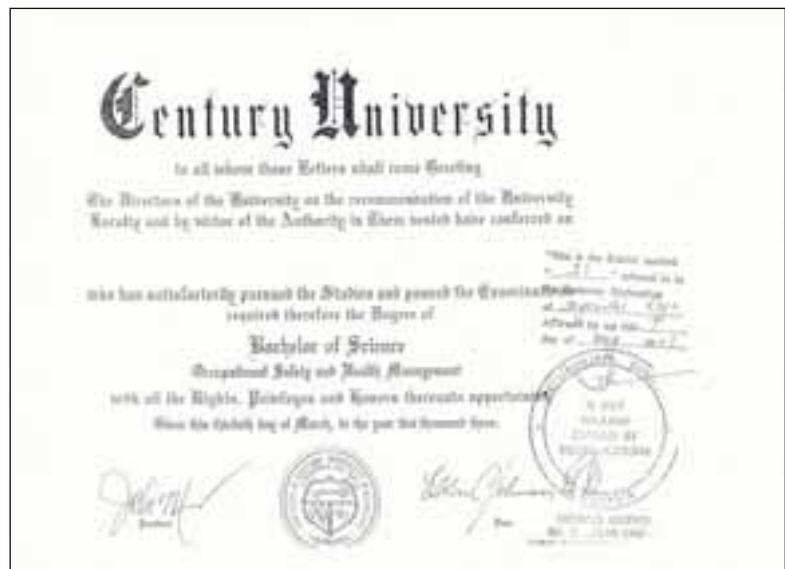

Bild 10: Examenstjänst från Century University

Washington International University

Samma år mottog Högskoleverket också en förfrågan från ett svenskt lärosäte gällande en sökande till en utlyst tjänst vid en företagsekonomisk institution. Den sökande hade betygshandlingar från bluffuniversitetet Washington International University, Pennsylvania, USA.

Ett år senare sökte samma individ till en annan utlyst befattning vid ytterligare ett lärosäte. Högskoleverket fick reda på detta genom en professor som reagerat på den låga kvaliteten på den sökandes avhandling och att man saknade uppgifter om skolan.

Personen i fråga hade även sökt till utlysta tjänster vid andra svenska lärosäten, men bortsorterats av olika skäl.

Washington International är ett registrerat företag i såväl South Dakota som på Brittiska Jungfruöarna. Verksamheten drevs tidigare från Hawaii, men 1999 tvingade delstatsmyndigheterna universitet att stänga. Lärosätet flyttade därefter till Pennsylvania. Enligt uppgifter från 2003 har Pennsylvania Department of Education förklarat verksamheten olaglig och vidtagit rättsliga åtgärder mot lärosätet.¹⁵

Clayton University och Colombia Pacific University

Under 2004 ansökte en person om lärarbehörighet på basis av amerikanska betygshandlingar.

Den sökande återopade två utbildningar från erkända universitet i USA samt två PhD-utbildningar inom folkhälsovetenskap från bluffuniversitetet Clayton University¹⁶ respektive Columbia Pacific University.

Bild 11: Examenstjänst från Clayton University

14. ODA

15. Se även DCCA och ODA

16. Ej att förväxla med det erkända Clayton College and State University, Morrow, Georgia.

17. Bear, J. & Bear, M. (2003), s. 310; Missouri Department of Education; ODA; USDE

18. Bear, J. & Bear, M. (2003), s. 197; ODA

19. Ej att förväxla med det nationellt ackrediterade Kensington College, Santa Ana, Kalifornien.

20. Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004c); DCCA; ODA; USDE

I sammanhanget bör nämnas att den sökande är känd som expert och har skrivit ett flertal böcker i sitt ämne i egenskap av doktor. Personen är medlem i Svenska Läkaresällskapet och Sveriges Läkarförbund. Förbunden har inget krav på läkarlegitimation för medlemskap.

Clayton University (tidigare Open University respektive American International Open University), St. Louis, Missouri, USA, har aldrig varit erkänd av någon godkänd ackrediteringsorganisation i USA och Medical Licensing Board of Indiana och ett flertal andra delstatliga myndigheter varnar för lärosätet på internet. Clayton University är inte längre verksam i USA, utan har flyttat till Hongkong.¹⁷

Columbia Pacific University, San Rafael, Kalifornien, USA, grundades 1978 och var verksam i delstaten till 2000, då den slutligen stängdes av myndigheterna. Universitetet flyttade därefter till Montana och bytte namn till Columbia Commonwealth University. Ett år senare flyttade Columbia Commonwealth vidare till Wyoming. Lärosätet har under åren uppgett ackreditering av bland annat en indianstam i Nevada samt utbildningsmyndigheterna i Malawi.¹⁸

Kensington University

År 2004 mottog Högskoleverket en förfrågan från ett svenskt lärosäte gällande Kensington University, Glendale, Kalifornien, USA.¹⁹ Vid det svenska lärosätet hade man nämligen upptäckt att man har en anställd lärare och fil. dr. med en doktorsexamen (PhD.) från Kensington University. En lokaltidning hade börjat ställa frågor om läraren och det utländska lärosätet och nu ville lärosätet höra vad Högskoleverket visste om Kensington.

Lärosätet grundades 1976 i delstaten Kalifornien, men flyttade sedermera till Hawaii. Kensington University stängdes av de hawaiianska delstatsmyndigheterna 2003 och i samband med detta krävdes universitetets ägare på 300 000 amerikanska dollar i böter.

Bild 12: Examensbevis från Columbia Pacific University

Högskoleverket betraktar Kensington University som ett bluffuniversitet, vilket varken godtas av regionalt ackrediterade (det vill säga erkända) universitet eller myndigheter i USA. I några delstater utgör dessutom användningen av meriter från Kensington University ett lagbrott som leder till antingen böter eller fängelse.²⁰ Det svenska lärosätet har efter en utredning kommit fram till en annan uppfattning än Högskoleverket i denna fråga.

Senare samma månad kom ytterligare en förfrågan angående Kensington University, men denna gång från ett annat lärosäte. Även där hade man upptäckt en lärare med examen från Kensington.

Bild 13: PhD från Kensington University

University of NorthWest

I början av 2005 kontaktades Höskoleverket av en institution vid ett svenskt lärosäte angående det amerikanska lärosätet University of North-West.²¹ NorthWest hade via e-post skickat en erbjudan om samarbete till institutionen, men en anställd där hade fattat misstankar om lärosätet och därför hört av sig till myndigheten.

Bild 14: Ämnesförteckning från Kensington University

Det amerikanska University of NorthWest med webbadressen www.unw.ac dök upp på internet år 2002. Lärosätet har varit verksamt i Wyoming, Indien, Pakistan, Louisiana, New Jersey och – nu senast – New York. NorthWest är – jämte andra kända bluffuniversitet – ackrediterat av de påhittade organisationerna Accreditation Governing Commission of the United States of America respektive Virtual University Accrediting Association. Lärosätet betraktas som bluffuniversitet av ett antal amerikanska delstatsmyndigheter.²²

Svenska bluffuniversitet?

Bluffuniversiteten verkar i Sverige via internet, men Höskoleverket känner inte till något bluffuniversitet som har sin bas här. Likväl får Hög-

21. Ej att förväxla med det erkända University of North-West, Potchefstroom, Sydafrika (www.nwu.ac.za)

22. Bear, J. & Bear, M. (2003), s. 222; Brown, G.M.; Michigan Department of Civil Service, State of Michigan; ODA

skoleverket då och då förfrågningar från utlandet gällande så kallade svenska lärosäten som vi aldrig har hört talas om. En del av dessa förfrågningar gäller vad som skulle kunna avfärdas som rena fantasidiplom skapade av enskilda individer.

The International Cultural Academy

År 1996 fick Högskoleverket en förfrågan från Ungern gällande ett doktorsdiplom (Doctor in Economical Sociology) utfärdat av The International Cultural Academy med en adress till Celeste Institute i Vällingby utanför Stockholm. Enligt institutets president, som då var bosatt i Sverige, utfärdades doktorsdiplom till utländska medborgare i påstått samarbete med en icke-existerande högskola i Budapest samt FN:s fredsuniversitet. Enligt Patent- och registreringsverket var Celeste Institute AB vid tidpunkten registrerat för verksamhet inom området "skönhet och hälsovård". Högskoleverket polisanmälde ärendet och en förundersökning mot Celeste Institute AB inleddes men lades ned 1997.

Medicina Alternativa in Stockholm

År 2002 kontaktades Högskoleverket av en journalist vid amerikanska *ABC News* som skrev en artikel om en person som uppgav en doktorexamen från nämnda lärosäte och ville veta om skolan var erkänd i Sverige. Medicina Alternativa i Stockholm är ett för oss obekant lärosäte som tycks ha en koppling till bluffuniversitet The Open International University for Complementary Medicines i Sri Lanka.

Swedish Royal University

År 2002 mottog Högskoleverket en förfrågan från vår motsvarighet i Slovakien gällande betygshandlingar utfärdade av det för oss okända "Swedish Royal University".

Lhoon University

År 2003 fick Lunds universitet en förfrågan från ett hotell i Thailand som ville kontrollera en MBA-examen utfärdat av "Lhoon University" i Malmö. Betygshandlingarna tillhörde en sökande till en utlyst tjänst.²³

Bild 15: Examensbevis utfärdat av Lhoon University

St. Ephrem's Institute

Ett antal individer i olika länder uppger på internet att de har doktorsexamina i teologi (Doctor of Divinity) utfärdade av "St. Ephrem's Institute" i Solna. Lärosätet är för oss okänt.

Utblickar

Juridiska utblickar – exempel från andra länder

Hur har man hanterat problemet med bluffuniversitet i andra länder? Storbritannien, Tyskland och delstaten Oregon i USA har valt tre principiellt olika vägar: 1) Att straffa säljaren. 2) Att skydda akademiska titlar. 3) Att straffa köparen. I det följande beskrivs dessa strategier närmare. I till exempel Danmark och Sverige finns däremot ingen lagstiftning som särskilt reglerar försäljning, köp eller användning av betygsmeriter från bluffuniversitet.

Storbritannien – att straffa säljaren

De brittiska myndigheterna har sedan slutet av 1980-talet genom lagstiftning försökt att stoppa bluffuniversitet som är verksamma i Storbritannien. År 1985 antogs Business Names Act som innebär att alla brittiska företag som vill använda orden "university" i sitt företagsnamn först måste ansöka om tillstånd från Privy Council²⁴. 1988 skärptes lagstiftningen ytterligare genom Education Reform Act. Lagen fastslår att endast organisationer eller individer som godkänts av Privy Council har rätt att utfärda brittiska examina (bachelor degree etcetera) i Storbritannien. Före Education Reform Act kunde nämligen vem som helst driva ett universitet och erbjuda examina utan tillstånd från myndigheterna. Lagen innebar att hundratals bluffuniversitet fick slå igen, bland annat Warnborough College/University i Oxford som uppgav i sin marknadsföring att man var knutet till University of Oxford.

I början av 1990-talet antogs Further and Higher Education Act som stipulerar att endast Privy Council – efter samråd med Department for Education and Skills (DfES) och Quality Assurance Agency (QAA)

– avgör vilka lärosäten som får utfärda examina. Vidare röstade det brittiska parlamentet år 1998 igenom Teaching and Higher Education Act som fastslår att alla lärosäten som önskar kalla sig universitet kräver godkännande från Privy Council.

Om DfES misstänker att ett företag eller en organisation bryter mot ovannämnda lagstiftning meddelas lokala Trading Standards Office (ungefär Konsumentombudsman) som har rätt att tillsammans med polismyndigheterna göra husrannsakan och beslagta datorer och annan utrustning. I januari 2003 stängde dessa myndigheter hemsidor tillhörande 14 ökända UDP-bluffuniversitet med påhittade Londonadresser. Aktionen skedde i samarbete med amerikanska federala myndigheter.

Tidigare annonserade bluffuniversiteten i brittisk lokalpress och andra tidskrifter. Detta är dock inte längre fallet, numera använder man internet och den huvudsakliga målgruppen är inte brittiska medborgare, utan individer i andra länder med vaga föreställningar om brittisk utbildning. Anledningen till att en stor del av världens bluffuniversitet är verksamma i just Storbritannien eller använder namn som verkar brittiska härrör sannolikt från det goda rykte brittisk utbildning har utomlands samt att engelskspråkig utbildning är internationellt gångbar.

Trots en gradvis skärpning av lagstiftningen har bluffuniversitet likväl funnit kryphål. Exempelvis kan ett amerikanskt bluffuniversitet helt lagligt kalla sig "university" och sälja doktorsexamina (PhD) så länge man inte påstår att dessa är brittiska. Detta är möjligt eftersom varken Business Names Act eller Education Reform Act omfattar utländska företag eller företag som är registrerade i brittiska territorier utanför Privy Councils kontroll (till exempel på Brittiska Jungfruöarna). Mot denna

24. Det är dock fritt fram att använda orden "college" respektive "institute".

bakgrund är flertalet nu verksamma brittiska bluffuniversitet i själva verket amerikanska med en fysisk närvaro i landet som begränsar sig till en hyrd postbox i London.²⁵

Tyskland – att skydda akademiska titlar

I Tyskland är användningen av akademiska titlar skyddad av lagstiftning (§ 132a "Strafgesetzbuch"). Skyddet avser såväl inhemska som utländska titlar. Denna reglering finns även förankrad i delstatlig högskolelagstiftning.

Tills nyligen var utländska akademiker tvungna att ansöka om rätten att använda sin akademiska titel hos delstatsmyndigheterna. Numera behövs ingen individuell ansökan utan rätten att använda titeln baserar sig istället på generella regler ("Allgemeingenehmigung").

Ett krav är bland annat att personen har utexaminerats från ett erkänt lärosäte i utlandet. Rent generellt kan personer med utländska akademiska titlar endast använda dessa i sin utländska originalform och med hänvisning till lärosäte och/eller land. Endast innehavare av doktorsgrad från vissa länder ges rätten att använda motsvarande tysk titel "Dr.". Användningen av köpta akademiska titlar är uttryckligen förbjuden. Därmed är användningen av akademiska titlar som härrör från bluffuniversitet olaglig i Tyskland och straffet är böter eller ett års fängelse.

Det är emellertid oklart huruvida den tyska lagstiftningen på området är effektiv, då det åligger delstatsmyndigheterna att utreda brott av detta slag och en samlad statistik för hela landet saknas.²⁶

Oregon – att straffa köparen

Enligt den amerikanska grundlagen ligger ansvaret för utbildningspolitiken på de enskilda delstaterna, varför de federala myndigheterna endast har begränsade möjligheter att påverka utbildningsområdet. Detta förhållande illustreras av att United States Department of Education i Washington DC, inte utövar någon tillsyn över landets lärosäten och inte får lägga sig i enskilda delstaters lagstiftning inom detta område.

Delstaterna kan därför inte räkna med någon hjälp från de federala myndigheterna, utan i stället är det delstaterna själva som måste ta upp kampen mot bluffuniversiteten.

Framförallt är det delstaterna Alabama, Mississippi, Montana, Washington och Wyoming som har svag lagstiftning för utbildningssektorn och därmed är hemvist för många bluffuniversitet. Kalifornien och Hawaii hade tidigare ett mycket dåligt rykte vad gäller bluffuniversitet, men en lagskärpning har medfört att många nu har lämnat dessa delstater.

Den delstat som har de strängaste lagarna för reglering av utbildningssektorn är Oregon på USA:s västkust. Och Oregon Office of Degree Authorization (ODA) är den myndighet som ser till att dessa lagar efterlevs. Enligt delstatslagarna (Oregon Administrative Rules, OAR 583-050), som förutsätter en klar definition av vad som menas med bluffuniversitet, är inte bara försäljningen av falska betygshandlingar förbjuden, utan man har även lagstiftat mot användningen av dessa på arbetsmarknaden:

- Ett lärosäte som vill öppna en filial (campus) i Oregon får inte ha anställda med examensbevis från bluffuniversitet
- En enskild får inte åberopa (till exempel i sin cv) betygshandlingar från ett bluffuniversitet, när denne söker en anställning
- En näringsidkare får inte använda diplom eller titlar från bluffuniversitet i syfte att locka till sig kunder.

Oregons lagar reglerar också bruket av ordet "university" och endast lärosäten godkända av ODA får vara verksamma i delstaten. Syftet med lagstiftningen är att skydda medborgarna, lärosätena och värdet av akademisk utbildning i Oregon.

Straffpåföljden för brott mot OAR 583-050 är förhållandevis mild: antingen 1 000 amerikanska dollar i böter eller kortare fängelsestraff. Ingen har hittills dömts för brott utan det har räckt med varningsbrev där lagöverträdare uppmanas att sluta använda bluffmeriterna inom 30 dagar. Metoden att hota om rättsliga åtgärder tycks fungera eftersom

Oregon är den enda delstaten i USA som inte härbärgerar några bluffuniversitet.

Andra delstater som under senare år har infört liknande lagstiftning är Illinois, Indiana, New Jersey, Nevada och North Dakota.²⁷

Danmark – med ett bluffuniversitet i hjärtat av Jylland

Det finns ingenting i dansk lagstiftning som hindrar en organisation från att kalla sig universitet (eller ”university”), under förutsättning att den inte marknadsförs som ett statligt erkänt lärosäte med rätt att utfärda danska examina. Inte heller de akademiska titlarna skyddas av lagstiftning. Mot denna bakgrund finns det för närvarande två danska bluffuniversitet som myndigheterna inte kommer åt: Knightsbridge University i jylländska Spentrup och Northwestern International University i Köpenhamn.²⁸

Bild 16: Hemsida tillhörande det danska bluffuniversitetet Knightsbridge University

Sverige – ingen särskild reglering Befintliga lagar

Högskoleverket beslutar om vilka utbildningsanordnare (universitet och högskolor) som får utfärda de examina som finns i högskoleförordningen. Vidare är det regeringen som avgör vilka examina som får utfärdas av enskilda utbildningsanordnare respektive Sveriges lantbruksuniversitet. Doktorsexamen får avläggas vid universiteten. Vid andra högskolor får doktorsexamen avläggas inom de vetenskapsområden som finns vid högskolan. Om en enskild utbildningsanordnare utan tillstånd utfärdar en examen som finns i examensordningen så får regeringen förelägga utbildningsanordnaren att upphöra med detta. Föreläggandet får förenas med vite, jfr 8 § Lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Vad kan då göras mot bluffuniversiteten med hjälp av befintlig svensk lagstiftning? I fallet The International Cultural Academy i Vällingby framgick följande av polisanmälan:

Högskoleverket anser (...) att det finns anledning att ifrågasätta om inte företagets verksamhet utgör en brottslig verksamhet som faller under någon av bestämmelserna i 9 kap (Om bedrägeri och annan oredlighet), 14 kap (Om förfalskningsbrott) eller 15 kap (Om bl.a. annan osann utsaga) i brottsbalken.²⁹

Som tidigare nämnts lades förundersökningen ned. Frågan är om någon svensk högskola, student, arbetsgivare eller kund är beredd att vidta juridiska åtgärder mot säljare och användare av bluffmeriter? Högskoleverket har försökt, men tyvärr inte lyckats. I Sverige kan en enskild eller organisation utan tillstånd:

- utfärda examina på engelska, till exempel ”bachelor degree”, ”master degree” och ”PhD”
- titulera sig ”professor”, ”docent”, ”fil. doktor” eller ”lektor”

27. ODA

28. Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser, Uddannelsesstyrelsen, Undervisningsministeriet (CVUU); ODA

29. Edelman, T. & Nordberg, F. (1997)

- använda orden "universitet", "högskola", "university" och "college" för sin verksamhet.

Mot denna bakgrund kan en friskola i Stockholmsområdet kalla sig "Roslagens högskola", och "Livets Ord University" i Uppsala utfärda bachelorexamina. Det innebär emellertid inte att dessa skolor är så kallade bluffuniversitet.

Med andra ord är det hypotetiskt möjligt för mindre nogräknade aktörer att kalla sig "universitet" eller "university" och sälja betygshandlingar i Sverige under förutsättning att det inte rör sig om en sådan examen som anges i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100)).

Vad gäller användningen av betygsmeriter skyddar svensk lagstiftning riktiga universitet mot förfälskning och förvanskning av deras urkunder, men säger ingenting specifikt om användningen av falska meriter från påhittade universitet. Situationen påminner alltså om den i Danmark; ett svenskt bluffuniversitet skulle troligen inte kunna stoppas av nuvarande lagstiftning. Frågan huruvida det är ett lagbrott att i Sverige använda bluffmeriter bör utredas vidare.

Är då nya lagar lösningen på problemet med bluffuniversitet? Och hur skulle en sådan lagstiftning se ut och vilka konsekvenser skulle en lagändring få?

Internationella försök att komma åt bluffuniversitet genom lagstiftning har varit måttligt framgångsrika och syftat till att reglera försäljningen och/eller användningen av meriter från bluffuniversitet.

Att förbjuda försäljningen av bluffmeriter

Att förbjuda försäljningen av bluffmeriter skulle innebära att lagar infördes som reglerar användningen av termerna "universitet" och "högskola" samt deras motvarigheter på engelska. Vad skulle man då vinna på detta?

Man skulle förhindra en "dansk utveckling", det vill säga inga inhemska eller utländska bluffuniversitet skulle kunna etablera sig i "fysisk form" i Sverige. Vidare skulle endast "riktiga" universitet och högskolor få kalla sig just detta. Det senare är av betydelse då omvärlden vilseleds av att andra än svenska universitet och högskolor använder sig av dessa termer.

Erfarenheterna från Storbritannien är dock nedslående: bluffuniversiteten är skickliga på att finna juridiska kryphål genom att bland annat registrera sig som utländska företag. Och lagstiftningen skulle ändå inte kunna komma åt internetbaserade bluffuniversitet eller bluffuniversitet som drivs från utlandet, men som påstår sig vara svenska.

Problemet existerar delvis redan idag i form av bluffuniversitet Nobel University (www.nobel.ac)³⁰, vars namn anspelar på Alfred Nobel och det prestigefyllda Nobelpriset. Är Nobelstiftelsen beredd att processa mot Nobel University som har en fysisk adress i södra Kalifornien, ett landsuffix som pekar mot Ascension Island, men drivs från Sydkorea?

Vidare skulle en lagändring få en rad negativa konsekvenser och bland annat medföra att Sveriges samtliga folkhögskolor tvingas byta namn.

Sammanfattningsvis talar erfarenheterna från utlandet, spridningen av internetbaserade bluffuniversitet och problemet med oförutsägbara luckor i lagstiftningen emot lagstiftning av detta slag.

Att skydda titlar och förbjuda användningen av betyg från bluffuniversitet

Detta innebär att det stiftas en lag som förbjuder användningen av meriter från bluffuniversitet. Tidigare exempel visar att detta går att göra genom att antingen reglera bruket av akademiska respektive yrkesmässiga titlar (Tyskland) eller endast tillåta användningen av examina från erkända lärosäten (Oregon).

Bild 17: Hemsida tillhörande Nobel University

Att skydda akademiska titlar och yrkestitlar

En sådan lag skulle reglera användningen av akademiska titlar och även många yrkestitlar som idag är oreglerade. Därmed skulle man till exempel komma åt problemet med anställda inom högskolan som titulerar sig "fil. doktor". Dock visar erfarenheter från Tyskland att det är oklart huruvida lagstiftningen på området har någon effekt. Och Sverige har redan befintlig lagstiftning som reglerar användningen av yrkestitlar inom det viktigaste området där människors liv och hälsa står på spel, nämligen vårdsektorn med legitimationsyrkena läkare, barnmorska, sjukgymnast med flera.

Att förbjuda användningen av bluffmeriter

Detta angreppssätt påminner om den nuvarande svenska prostitutionslagstiftningen, det vill säga det är inte säljaren utan köparen av tjänsten som bestraffas. Denna lagstiftning är både tilltalande och effektiv: utbildningsmyndigheter i delstaten Oregon har genom denna typ av lagstiftning löst problemet med bluffuniversitet.

En anpassning av denna lagstiftning till svenska förhållanden skulle innebära att endast användningen av betygshandlingar från riktiga lärosäten, det vill säga lärosäten som är erkända/ackrediterade av de kompetenta myndigheterna eller motsvarande i utbildningslandet i fråga, vore tillåtet. Allt annat vore förbjudet och likställt med användningen av förfälskade betygshandlingar.

Detta angreppssätt förutsätter dock att ordet "bluffuniversitet" får en juridisk definition. Det säger sig självt att detta vore oerhört komplicerat.

Framåtblickar – förslag till åtgärder

Än sen då?

Vi saknar uppgifter om bluffuniversitet med bas i Sverige. Dock befinner sig Sverige på mottagarsidan vad gäller bluffexamina, det vill säga svenska medborgare köper examina från bluffuniversitet i utlandet och använder dem på den svenska arbetsmarknaden och till och med inom högskolesektorn. Därtill säljs förfälskade examensbevis från svenska universitet och högskolor på internet.

Samhället tillskriver examina ett värde. I det moderna kunskapssamhället utgör en akademisk examen ett slags garanti för att en individ har kunskaper på avancerad nivå för att kunna utföra en syssla. Exempelvis förväntas en civilingenjör kunna bygga säkra broar och läkare vårda patienter på ett ansvarsfullt sätt. Samhället bygger delvis på den tilltro medborgarna tillskriver dessa och andra yrkeskategorier. Spridningen av köpta och värdelösa betygshandlingar från bluffuniversitet skadar medborgarnas tilltro till ”systemet”. Värdet av riktig utbildning urholkas. Förlorarna är vi: arbetsgivare, studenter, universiteten och gemene man.

I väntan på ett internationellt förbud mot bluffuniversitet

I enlighet med sektion VIII.2 av Europarådets konvention av den 11 april 1997 om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (Lissabonkonventionen) skall de ratificerande länderna tillhandahålla information över utbildningssystemet i landet ifråga, tillhandahålla en förteckning över de erkända (offentliga och privata) lärosätena som ingår i dess system för högre utbildning med uppgift om dessas behörighet att utfärda olika typer av utbildningsbevis om behörighetskraven för

tillträde till varje typ av lärosäte och utbildning och även tillhandahålla en förteckning över de lärosäten utanför dess territorium som landet betraktar såsom tillhörande dess utbildningssystem.

Världlandet har rätt att neka erkännande för ett lärosäte som saknar erkännande i utbildningslandet. Lissabonkonventionen täcker endast officiellt erkända lärosäten. Då bluffuniversiteten saknar erkännande i utbildningslandet saknar även examensbevis från bluffuniversitet rättslig grund för erkännande rörande antagning och tillgodoräkning.

Utöver Lissabonkonventionen finns inom Europeiska unionen ett system för erkännande av utbildningsbevis för yrkesutövning. Direktiv 89/48/EEG rör erkännande av yrkesutbildning omfattande minst tre års högskolestudier. Endast yrkesutbildningar förtecknade av medlemsländerna omfattas av direktiven.

I väntan på en framtida internationell konvention om ömsesidigt förbud mot försäljning och användning av bluffmeriter heter möjligtvis alternativet för svenskt vidkommande upplysning och självreglering.

Högskoleverkets informationsskyldighet

Högskoleverket ansvarar för utbildningskvaliteten vid universitet och högskolor och har en skyldighet gentemot dessa och regeringen att uppmärksamma fel och brister inom högskoleområdet. Inom ramen för detta uppdrag har myndigheten under senare år bevakat utvecklingen gällande bluffuniversitet och informerat högskolor, studenter och allmänheten om denna företeelse. Föreliggande rapport är ett resultat av ett informationsarbete som Högskoleverket nu ämnar utveckla ytterligare.

Under 2005-06 kommer Högskoleverket att upprätta en hemsida med information om bluffuniversitet och hur man kontrollerar universitetens status. Hemsidan kommer bland annat att innehålla viktig information, länkar, en varningslista över bluffuniversitet, FAQ, samt en e-postfunktion för frågor och svar. Liknande hemsidor finns redan i Australien, Indien, Storbritannien och USA.

Vidare är Högskoleverket naturligtvis berett att – efter önskemål från lärosätena – även framdeles anordna informationsseminarier om bluffuniversitet.

En etisk kod för högskolan

Den huvudsakliga målgruppen för denna rapport är den svenska högskolesektorn och det är möjligt att denna sektor har mest att förlora på att bluffmeriter sprids i samhället. För högskolornas del är det förlusten av värden i form av trovärdighet och kvalitet som står på spel om man inte tar frågan om bluffuniversitet på allvar. Universitet och högskolor får sitt rykte skadat när media uppmärksammar anställda med bluffmeriter. Undervisningskvaliteten påverkas negativt när studenter har lärare och handledare med bluffmeriter. Kvaliteten på forskningen ifrågasätts när forskarsamhället har falska forskare inom sina led. Det är i lärosätenas intresse att förhindra och försvåra för individer med bluffmeriter att ta sig in i högskolan. Mot denna bakgrund bör universitet och högskolor överväga att formulera policydokument för bland annat antagning och rekrytering som tar hänsyn till problematiken med bluffuniversitet.

Ett lärosätes policydokument för hantering av bluffmeriter bör ha följande verksamhetsfunktioner i fokus:

- Antagning av studenter till utbildning och forskning – Antagnings-/Examensenheten
- Samarbetsavtal med utländska lärosäten – Internationella enheten
- Tillsättning av tjänster – Personalenheten
- Personalens bisysslor – Personalenheten.

Formuleringen av policydokument skulle kunna göras var för sig av lärosätena eller också i samverkan. Ett sådant dokument bör innehålla tydliga riktlinjer gällande hanteringen av individer med bluffmeriter – självklart med beaktande av deras rättssäkerhet. Det är nödvändigt att det framgår av ett sådant dokument att lärosätet ifråga endast godtar individer som uppvisar betygshandlingar från riktiga lärosäten, det vill säga lärosäten som är erkända och ackrediterade av de kompetenta myndigheterna eller motsvarande i utbildningslandet ifråga. Vidare bör dokumentet innehålla riktlinjer för hantering av anställda med bluffmeriter som redan befinner sig inom organisationen. Högskoleverket kan naturligtvis stödja universiteten och högskolorna i detta arbete.

Ett nytt säkerhetstänkande

Vi har tidigare fastslagit att det är relativt lätt att förfalska svenska examina och att betygshandlingar från svenska universitet och högskolor finns till salu på internet. Det finns två åtgärder som skulle kunna vidtas mot förfalskare av detta slag.

Säkerhetspapper

På kort sikt bör lärosätena överväga att trycka svenska examina på säkerhetspapper – något som är vanligt utomlands, till exempel i USA. Säkerhetspapper är papper som har vattenmärken, säkerhetstråd, fluorescerande fibrer, UV-tryck, holografiska bilder, mikrotext etcetera som hindrar eller försvårar förfalskarnas arbete. Följande krav bör ställas på sådant papper:

- Att det ger ett gott skydd mot reproduktion, det vill säga skydd mot avbildning för att senare kunna framställas illegalt på något sätt
- Att det ger ett gott skydd mot manipulationer, det vill säga ingrepp och ändringar av påford information i form av ändringar i exempelvis personuppgifter etc.³¹

Ett webbaserat elektroniskt verifikationssystem

På lite längre sikt bör emellertid universitet och högskolor överväga skapandet av ett webbaserat elektroniskt verifikationssystem för betygshandlingar. Detta alternativ innebär att vi frångår papper helt och hållet och i stället börja använda den moderna tekniken mot förfalskarna.

Ett alternativ vore skapandet av en extern, internetbaserad utbildningsdatabas som bygger på det befintliga Ladoksystemet. Dygnet runt och oberoende av tidsskillnader ska arbetsgivare och andra intressenter snabbt kunna verifiera att ett examensbevis från en svensk högskola är äkta.

Tekniken för en sådan databas är redan tillgänglig och används sedan några år tillbaka av KTH i ett pilotprojekt. I Kina existerar redan en extern databas av detta slag och i Australien har man påbörjat arbetet med att bygga upp en sådan. En teknisk lösning av detta slag måste naturligtvis vara helt säker för intrång.³²

Rekommendationer till andra aktörer

Sveriges förenade studentkårer (SFS) och andra studentorganisationer
Det bör ligga i SFS intresse att ställa krav på universitet och högskolor vad gäller synen på universitetslärare med bluffmeriter. Studenterna har rätt till en utbildningsmiljö där oredlighet av detta slag inte förekommer.

Sveriges universitetslärarförbund (SULF)

SULF bör värna om sin yrkeskårs anseende genom att uppmärksamma problematiken kring bluffdoktorer i de egna leden.

Nätuniversitetet

Bluffuniversiteten marknadsför sig som universitet för distansstudier. Denna undervisningsform riskerar att råka i vanrykte om bluffuniversitetet fortsätter att breda ut sig på internet. I ljuset av detta bör det ligga i nätuniversitetets intresse att informera om farorna med bluffuniversitet som säljer bluffmeriter.

Svenskt Näringsliv

Organisationen Svenskt Näringsliv som intresseorganisation för Sveriges arbetsgivare har en unik position i det svenska samhället vad gäller möjligheten att uppmärksamma arbetsgivare på problemet med betygssmeriter från bluffuniversitet och förfalskningar av betygshandlingar från riktiga universitet. Framförallt är det personalavdelningarna vid företag (och myndigheter) med ansvar för nyrekryteringar som bör medvetandegöras och upplysas om vikten av att kontrollera meriterna hos personer som söker anställning.

Yrkesorganisationer

Civilekonomerna har visat intresse för denna fråga och bland annat skrivit om bluffuniversitet i sin medlemstidning. Högskoleverket ser gärna att också andra yrkesorganisationer tar problemet med bluffuniversitet på allvar och endast upptar individer med riktiga betygshandlingar som medlemmar.

Bilaga: Till stöd i arbetet

Är lärosätet erkänt?

Högskoleverket bedömer utländsk högre utbildning för yrkesverksamhet i Sverige. Ett krav för bedömning är att lärosätet som den sökande studerat vid är erkänt av landets utbildningsmyndighet eller motsvarande organisation. För att fastställa erkännandestatusen på ett lärosäte använder Högskoleverket såväl övergripande som landspecifik referenslitteratur. Om referenslitteraturen saknar uppgifter om det aktuella lärosätet tar Högskoleverket kontakt med utbildningsministeriet eller annan ansvarig myndighet för att säkerställa lärosätets status. Till den övergripande litteraturen räknas följande:

Geneviève, R. (red.), *World List of Universities and Other Institutions of Higher Education*, Houndmills: Palgrave Macmillan, 2004. ISBN 1-4039-0687-4

Handboken utkommer vartannat år och innehåller en förteckning över erkända lärosäten i hela världen sammanställd av UNESCO i Paris. Den kan också beställas som CD-ROM under namnet *World Higher Education Database 2004/2005*, ISBN 1-4039-2123-7.

Som framgår av rapporten kommer flertalet av de ärenden som rör bluffuniversitet från den engelskspråkiga världen i allmänhet och USA i synnerhet. Det kan därför vara klokt att komplettera *World List of Universities and Other Institutions of Higher Education* med landspecifikt referensmaterial. Här följer rekommenderade referenser för några länder som vi har sett bluffmeriter från.

Australien

Erkända australiska lärosäten uppfyller kraven som finns stipulerade i *The Australian Qualifications Framework (AQF)* - ett övergripande ramverk för kvalifikationer. Endast lärosäten som uppfyller dessa kriterier hamnar i förteckningen AQF Register.

Länk till the AQF Register: www.aqf.edu.au/register.htm

Storbritannien

Godkända lärosäten i Storbritannien är listade av Department of Education and Skills (DfES) som recognised bodies. Recognised bodies är lärosäten som genom Royal Charter/Act of Parliament erhållit examensrätt. Vidare finns det lärosäten som själva saknar examensrätt, men som genom avtal med recognised bodies erbjuder utbildningsprogram som avslutas med examen utfärdad av en recognised body. Dessa kallas listed bodies.³³

Länk till förteckning över recognised bodies:

www.dfes.gov.uk/recognisedukdegrees/PS/2003.htm

Länk till förteckning över listed bodies:

www.legislation.hmso.gov.uk/si/si2004/20042753.htm

USA

Ackreditering är ett centralt begrepp i amerikansk högre utbildning. Det avgörande när det gäller amerikansk utbildning är dock inte att ett lärosäte är ackrediterat utan av vilken organisation. Endast ackredi-

33. Även organisationerna BTEC/Edexcel respektive Scottish Qualifications Authority har rätt att utfärda examina för kortare yrkesinriktade utbildningar.

34. Som tidigare nämnts missbrukar bluffuniversiteten medvetet ordet "ackreditering". Ett exempel på detta är "lärosätet" Vernell University som uppger ackreditering av organisationen "Southern States Association of Colleges and Schools" – ett namn som lätt kan förväxlas med det riktiga "Southern Association of Colleges and Schools".

teringsorganisationer som är erkända av United States Department of Education (USDE) och/eller Council for Higher Education Accreditation (CHEA) är legitima. Ett minimikrav för universitet och högskolor i samband med antagning och rekrytering av individer med amerikansk utbildning bör vara att endast godta utbildningar från lärosäten med godkänd ackreditering.

Högskoleverket värderar generellt endast utbildningar från amerikanska högskolor som har erhållit regional ackreditering och detta är också den mest vedertagna ackrediteringsformen i USA. (Amerikanska universitet och colleges tillgodoräknar som regel endast kurser som avslutats vid regionalt ackrediterade lärosäten.) Här följer en förteckning över de sex regionala ackrediteringsorganisationerna som var och en ansvarar för en geografisk region.

- Middle States Association of Colleges and Schools (MSA)
– www.msache.org/
- New England Association of Schools and Colleges (NEASCSC)
– www.NEASCsc.org/
- North Central Association of Colleges and Schools (NCA)
– www.ncahigherlearningcommission.org/
- Northwest Association of Schools, Colleges and Universities (NW)
– www.nwccu.org/
- Southern Association of Colleges and Schools (SACS)
– www.sacscoc.org/³⁴
- Western Association of Schools and Colleges (WASC)
– www.wascweb.org/

För en förteckning över andra legitima (nationella och professionella) ackrediteringsorganisationer i USA se följande länkar:

- CHEA:s hemsida: www.chea.org/pdf/CHEA_USDE_AllAccred.pdf
- USDE:s hemsida: www.ed.gov/admins/finaid/accred/index.html

Lärosäten ackrediterade av godkända ackrediteringsorganisationer finns i följande referensbok som ges ut årligen:

Von Alt, K. (red), *2003-2004 Accredited Institutions of Postsecondary Education*, Washington, DC: American Council on Education. ISBN 1-57356-606-3

Motsvarande aktuell information finns även tillgänglig på följande sökmotorer:

- Council for Higher Education Accreditation (CHEA): www.chea.org/institutions/search.cfm
- United States Department of Education (USDE), Office of Postsecondary Education: www.opec.ed.gov/accreditation/Search.asp

För ytterligare information kan man kontakta Swedish Fulbright Commission (som lyder under amerikanska ambassaden) för information om amerikanska lärosäten: www.usemb.se/Fulbright/index.html#links

Information om bluffuniversitet

Utgångspunkten bör vara att lärosätet i fråga är erkänt. I de fall då det inte går att fastställa ett lärosätes legitimitet på basis av nämnd referenslitteratur kan det bero på följande faktorer:

- Brister i referenslitteraturen. Vad gäller till exempel *World List of Universities and Other Institutions of Higher Education* finns det eftersläpning i rapporteringen.
- Lärosätet kan ha stängt. Det är inte ovanligt i bland annat USA att lärosäten upphör att existera och därför inte finns upptagna i aktuell referenslitteratur.
- Lärosätet kan ha bytt namn eller omvandlats från college till universitet.

För frågor om utländska lärosäten kan Högskoleverket också förmedla eller ta kontakt med utbildningsmyndighet eller annan ansvarig myndighet i utbildningslandet.

Först när dessa möjligheter är uttömda kan det bli aktuellt att konsultera andra källor med information om de vanligast förekommande bluffuniversiteten. Här följer några användbara referenser:

- Bears' Guide: Bear, J. & Bear, M. (2003), *Bears' Guide to Earning Degrees by Distance Learning*, Berkeley: Ten Speed Press. ISBN 1-58008-431-1; Medförfattare till denna bok är den kände experten på bluffuniversitet, John Bear. Boken innehåller information om flertalet bluffuniversitet på internet.
- Översikt och lista över 250 bluffuniversitet sammanställd av Alan Contreras, Oregon Office of Degree Authorization (ODA). Oregon är den delstat i USA som har utmärkt sig mest i kampen mot bluffuniversitet: www.osac.state.or.us/oda/unaccredited.html
- Delstaten Michigan tillhandahåller en förteckning över hundratals bluffuniversitet som inte godtas av delstatsmyndigheterna: www.michigan.gov/documents/Non-accreditedSchools_78090_7.pdf
- Hawaii är (jämte Kalifornien) den amerikanska delstat som Högskoleverket sett flest bluffmeriter ifrån. I sammanhanget är det därför intressant att myndigheterna i Hawaii tillhandahåller webbinformation om "lärosäten" som har bötfällts eller tvingats stänga på grund av brott mot delstatslagstiftningen. Kan läsas som en förteckning över hawaiianska bluffuniversitet: www.hawaii.gov/dcca/areas/ocp/summaries_judgments/un_schools/
- Länk till australiska utbildningsministeriets hemsida som varnar för bluffuniversitet: www.dest.gov.au/highered/alert/
- Länk till brittiska utbildningsministeriets hemsida som varnar för bluffuniversitet: www.dfes.gov.uk/recogniseddegrees/bdw.shtml
- Länk till amerikanska utbildningsministeriets hemsida som varnar för bluffuniversitet: www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/edlite-accred-fraud.html

För vidare läsning

Ezell, A. & Bear, J. (2005), *Degree Mills: The Billion-dollar Industry That Has Sold Over a Million Fake Diplomas*, Amherst: Prometheus Books. ISBN 1-59102-238-X; Detta är den senaste och mest uppdaterade boken om bluffuniversitet och hur de arbetar.

Gollin, G., Unconventional University Diplomas from Online Vendors: Buying a Ph.D. From a University That Doesn't Exist, September 2003; Avslöjar hur bluffuniversitet använder den moderna informationstekniken för marknadsföring och försäljning av falska examina: http://www.hep.uiuc.edu/home/g-gollin/diploma_mills.pdf

Noah, H.J. & Eckstein, M. A. (2001), *Fraud and Education: The Worm in the Apple*, Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc. ISBN 0-7425-1032-8; Förutom problemet med bluffuniversitet tar boken även upp andra former av oredlighet inom universitetsvärlden.

Stewart, D.W. & Spille, H.A. (1988), *Diploma Mills – Degrees of Fraud*, New York: Macmillan Publishing Company. ISBN 0-02-930410-5; Boken är en klassiker inom området.

Referenser

American Association of Collegiate Registrars and Admissions Officers (AACRAO), USA

Babcock Gove, P. (red.) (2000), *Webster's Third New International Dictionary*, Köln: Könnemann. ISBN 3-8290-5292-8

Bartlett, T. (2004a), Member of Accrediting Group Has Ph.D. from "Notorious Diploma Mill", *The Chronicle of Higher Education*, April 2, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i30/30a02901.htm> [2005-01-13]

Bartlett, T. (2004b), Unaccredited Institution Challenges Oregon's Diploma-Mill Law in Federal Court, *The Chronicle of Higher Education*, August 10, 2004

<http://chronicle.com/daily/2004/08/2004081001n.htm> [2005-01-13]

Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004a), Inside the Multimillion-Dollar World of Diploma Mills, *The Chronicle of Higher Education*, June 25, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i42/42a00801.htm> [2005-01-13]

Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004b), Maxine Asher Has a Degree for You, *The Chronicle of Higher Education*, June 25, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i42/42a01201.htm> [2005-01-12]

Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004c), Psst. Wanna Buy a Ph.D.? *The Chronicle of Higher Education*, June 25, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i42/42a00901.htm>
[2005-01-12]

Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004d), Tilting a Diploma Mill, *The Chronicle of Higher Education*, June 25, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i42/42a01701.htm> [2005-01-12]

Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004e), The University of Spam, *The Chronicle of Higher Education*, June 25, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i42/42a01401.htm> [2005-01-13]

Bartlett, T. & Smallwood, S. (2004f), What's a Diploma Mill?, *The Chronicle of Higher Education*, June 25, 2004

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i42/42a00902.htm>
[2005-01-13]

Baty, P. (2003), Web-based degree scam forced to fold, *The Times Higher Education Supplement*, 14 March 2003

www.thes.co.uk/search/story.aspx?story_id=90714 [2005-01-13]

Bear, J. (2000a), Great Moments in Accreditation: The Case of IAC, ACI, and The Three Stooges, *University Business Magazine*, March 2000

Bear, J. (2000b), Diploma Mills – The \$200 Million A Year Competitor You Didn't know You Had, *University Business*, March 2000

www.universitybusiness.com/0003/diploma/html [2000-05-04]

Bear, J. (2002), How to Replace the Law Degree Your Dog Ate, *Quackwatch*, March 10, 2002

www.quackwatch.org/04ConsumerEducation/dm2.html [2005-01-13]

Bear, J. & Bear, M. (1997), *College Degrees by Mail & Modem*, Berkeley: Ten Speed Press. ISBN 0-89815-934-2

Bear, J. & Bear, M. (2003), *Bears' Guide to Earning Degrees by Distance Learning*, Berkeley: Ten Speed Press. ISBN 1-58008-431-1

Brown, G.M., HigherEd Consulting (Australasia) Pty Ltd (tidigare Degreeoftruth Pty Ltd), Australien

Brown, G.M. (2001), *Are virtual universities in Australia a guise for degree/diploma mills to thrive?* (Masteruppsats försvarad vid Flinders University, Adelaide, Australien, april 2001)

Brown, G.M. (2002), *Competing for the Cyber-Savvy; Challenging the Competitor You Never Knew You Had*; Paper presenterad i samband med 16th Australian International Education Conference, Hobart, Australien, september–oktober 2002

Brown, G.M. (2004), *Protecting Australia's higher education system; a proactive versus reactive approach in review (1999 to 2004)*: Paper presenterat i samband med Australian Universities Quality Forum (AUQF) i Adelaide, Australien, juli 2004

Carnevale, D. (2002a), Colleges Demand That Fakedegrees.com Remove Their Names From Its Web Site, *The Chronicle of Higher Education*, September 6, 2002

<http://chronicle.com/free/2002/08/2002082701t.htm> [2005-01-13]

Carnevale, D. (2002b), Educause Considers Letting More Colleges Use .edu Addresses, *The Chronicle of Higher Education*, July 19, 2002

<http://chronicle.com/prm/weekly/v48/i45/45a03102.htm> [2005-01-17]

Carnevale, D. (2003a), Mississippi Legislature Will Consider Tougher Laws for Controlling Diploma Mills, *The Chronicle of Higher Education*, September 30, 2003

<http://chronicle.com/prm/daily/2003/09/2003093001t.htm> [2005-01-13]

Carnevale, D. (2003b), Mississippi May Restrict Online Diploma Mills, *The Chronicle of Higher Education*, October 17, 2003

<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i08/08a03803.htm> [2005-01-13]

Carnevale, D. (2003c), North Dakota Contemplates a Law Prohibiting the Use of Fake Degrees, *The Chronicle of Higher Education*, January 15, 2003

<http://chronicle.com/free/2003/01/2003011501t.htm> [2005-01-13]

Carnevale, D. (2003d), North Dakota Lawmakers Move to Bar the Use of Fake Degrees, *The Chronicle of Higher Education*, January 31, 2003

<http://chronicle.com/prm/weekly/v49/i21/21a03301.htm> [2005-01-17]

Carnevale, D. (2004a), "Don't Judge a College by Its Internet Address", *The Chronicle of Higher Education*, Nov 26, 2004
<http://chronicle.com/prm/weekly/v51/i14/14a02901.htm> [2005-01-17]

Carnevale, D. (2004b), Senators Call for Crackdown on Online Diploma Mills, *The Chronicle of Higher Education*, May 21, 2004
<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i37/37a03302.htm> [2005-01-13]

Carr, S. & Foster A.L. (2001), States Struggle to Regulate Online Colleges That Lack Accreditation, *The Chronicle of Higher Education*, March 23, 2001
<http://chronicle.com/prm/weekly/v47/i28/28a03401.htm> [2005-01-17]

Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser,
Uddannelsesstyrelsen, Undervisningsministeriet (CVUU), Danmark

Chapman, M. (2000), I'd like one doner kebab and a Ph.D. to takeaway, *The Times Higher Education Supplement*, 15 December 2000
http://www.thes.co.uk/search/story.aspx?story_id=69228
[2005-01-13]

Clayton, M. (2003), Degree duplicity: Fake diplomas are easy to buy online, but colleges are becoming more wary, *The Christian Science Monitor*, June 10, 2003
www.csmonitor.com/2003/0610/p15s02-lehl.html [2005-01-13]

Cohen, D. (2002), New Zealand Universities Consider Lawsuit Against Sites Selling Diplomas in Their Names, *The Chronicle of Higher Education*, February 11, 2002
<http://chronicle.com/prm/daily/2002/02/2002021101u.htm>
[2005-01-13]

Contreras, A.L. (2001), International Diploma Mills Grow with the Internet, *International Higher Education*, Number 24, Summer 2001

Contreras, A.L. (2002), How Reliable Is National Approval of College Degrees?, *International Higher Education*, Number 29, Fall 2002

Contreras, A.L. (2003), A Case Study in Foreign Degree (Dis)approval, *International Higher Education*, Summer 2003
www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/News32/text004.htm
[2005-01-12]

Contreras, A.L. (2004), A Question of Degrees, *The Chronicle of Higher Education*, November 26, 2004
<http://chronicle.com/weekly/v51/i14/14b02401.htm> [2004-11-25]

Council for Higher Education Accreditation (CHEA), USA

Department of Civil Service, State of Michigan, USA

Department of Commerce & Consumer Affairs, State of Hawaii
Office of Consumer Protection (DCCA), USA

Department for Education and Skills (DfES), Storbritannien

Department of Education, Training and Youth Affairs (DETYA),
Australien

Division of Program Services, Pennsylvania Department of Education,
USA

Edelman, T. & Nordberg, F. (1997), Anmälan angående misstänkt brottslig verksamhet hos Celeste Institute AB i Vällingby, Stockholm: Högskoleverket, 1997-01-29 (Regnr 31-270-97)

Ekström, A. (2003), Examen till salu, *Sydsvenskan*, 4 september, 2003

Ezell, A. & Bear, J. (2005), *Degree Mills: The Billion-dollar Industry That Has Sold Over a Million Fake Diplomas*, Amherst: Prometheus Books. ISBN 1-59102-238-X

Ezell, A.O. (2002), Diploma mills – Past, Present, and Future, *College & University*, Winter 2002, Vol. 77, Number 3

Foster, A. (2002a), Illinois Board Backs Plan to Fight Phony Degrees, *The Chronicle of Higher Education*, April 19, 2002
<http://chronicle.com/prm/weekly/v48/i32/32a03603.htm> [2005-01-13]

Foster, A. L. (2002b), Illinois College Board Backs Legislation to Crack Down on Users of Phony Degrees, *The Chronicle of Higher Education*, April 3, 2002
<http://chronicle.com/prm/daily/2002/04/2002040301t.htm> [2005-01-13]

Foster, A. L. (2003), On the Web, It's Easy to Earn Straight A's, *The Chronicle of Higher Education*, February 7, 2003
<http://chronicle.com/free/v49/i22/22a02501.htm> [2005-01-13]

Gollin, G., Dept. of Physics, University of Illinois at Urbana-Champaign (USA)

Gollin, G. (2003a), Unconventional University Diplomas from Online Vendors: Buying a Ph.D. From a University That Doesn't Exist, September 2003
www.hep.uiuc.edu/home/g-gollin/diploma_mills.pdf [2005-01-17]

Gollin, G. (2003b), Information about some degree-granting institutions not accredited by CHEA-recognized organizations
www.osac.state.or.us/oda/oregon_north_dakota/index_or.html [2003-11-18]

Guernsey, L. (1997), Is the Internet Becoming a Bonanza for Diploma Mills? *The Chronicle of Higher Education*, Dec. 19, 1997.
<http://chronicle.com/che-data/articles.dir/art-44.dir/issue-17.dir/17a02201.htm> [2003-02-12]

Husman, H. (2004), Här trycks det som inte får gå att förfalska, *Säkerhet & sekretess*, Nummer 1, 10 februari, 2004

Ladokenheten (Ladok), Umeå universitet

Lawnham, P. (2002a), Degree mill calls Australia home, *The Australian*, August 21, 2002

Lawnham, P. (2002b), We must save unis from a web of deceit, *The Australian*, August 28, 2002

Lawnham, P. (2003a), British tolerance a threat to credibility, *The Australian*, January 1, 2003

Lawnham, P. (2003b), Internet "degrees" still rife, *The Australian*, January 15, 2003

Manovich, L. (2001), *The Language of the New Media*. The MIT Press: London. ISBN 0262632551

Maslen, G. (2002), Fake verifiable degrees offered on internet, *The Times Higher Education Supplement*, 22 February, 2002
www.thes.co.uk/search/story.aspx?story_id=82229 [2005-01-13]

Missouri Department of Education, USA

Noah, H.J. & Eckstein, M. A. (2001), *Fraud and Education: The Worm in the Apple*, Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc. ISBN 0-7425-1032-8

Omandam, P. (1997), When B.S. doesn't mean "bachelor of science", Starbulletin.com (Internet version of the *Honolulu Star-Bulletin*), March 25, 1997
www.starbulletin.com/97/03/25/news/story3.html [2005-01-12]

Oregon Student Assistance Commission, Office of Degree Authorization (ODA), USA

North Dakota Department of Career and Technical Education, USA

Potter, W. (2003a), Fake Diplomas Are Easy to Purchase on the Internet, Federal Investigators Find, *The Chronicle of Higher Education*, January 23, 2003
<http://chronicle.com/prm/daily/2003/01/2003012302n.htm> [2005-01-13]

Potter, W. (2003b), States Try to Crack Down on Diploma Mills, *The Chronicle of Higher Education*, December 19, 2003,
<http://chronicle.com/prm/weekly/v50/i17/17a02601.htm> [2005-01-13]

Potter, W. (2003c), U.S. Investigators Find Potential Fraud in Student Aid and Diploma Mills, *The Chronicle of Higher Education*, February 7, 2003
<http://chronicle.com/prm/weekly/v49/i22/22a01901.htm> [2005-01-13]

Tang, H. (2000), State dominates the \$200 million quick-degree industry, *Pacific Business News*, May 26, 2000
www.bizjournals.com/pacific/stories/2000/05/29/focus1.html [2005-01-12]

Tabar, J. (2004), State, federal officials aim legal guns at diploma mills, *Pacific Business News*, May 14, 2004
www.bizjournals.com/pacific/stories/2004/05/17/focus4.html [2005-01-12]

Sawada, K. (2002), State wants diploma mills down, *Pacific Business News*, July 26, 2002
www.bizjournals.com/pacific/stories/2002/07/29/story3.html [2005-01-12]

Sempler, K. (2000), Äntligen en doktorshatt, *Ny Teknik*, 8 november, 2000
www.nyteknik.se/art/12513 [2005-01-17]

Sexton, S. (2001), Making the grade in Oregon, *Oregon Business*, Volume 24, Number 2, 2001

Sperry, P. (2005), Cut –Rate Diplomas, *Reasononline*, January 2005
www.reason.com/0501/fe.ps.cut.shtml [2005-01-28]

Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL), Linköping

Stewart, D.W. & Spille, H.A. (1988), *Diploma Mills – Degrees of Fraud*, New York: Macmillan Publishing Company. ISBN 0-02-930410-5

Sullivan, E. Stewart, D. W. & Spille, H.A. (1997), *External Degrees in the Information Age: Legitimate Choices*, Phoenix: The Oryx Press. ISBN 0-89774-997-9

United States Department of Education (USDE), USA

United States General Accounting Office (GAO), USA

Wyoming Department of Education, USA

Zentralstelle für Ausländisches Bildungswesen (ZAB), Tyskland